Yrkande (D)

2020-09-30
Ärende
2.2.7

Yrkande angående – Inhyrning av magasinslokaler för kulturnämndens samlingar

Förslag till beslut i kommunstyrelsen:

1. Ärendet återremitteras till kulturnämnden med uppdrag om att anpassa begäran om inhyrning till efter återremiss omarbetat beslutsunderlag gällande ”Hemställan från Higab AB om investering i nytt magasin till kulturnämndens samlingar” (ärende 2.1.11).

Yrkandet

Den föreslagna investeringen om 540 miljoner kronor beräknas ge kulturnämnden en årlig hyreskostnad om 27 miljoner kronor, vilket i förlängningen påverkar verksamheten i kulturnämnden.

Vi vill se ett beslutsalternativ med halverad investeringskostnad samt i vilken utsträckning lokaler i kommunens befintliga bestånd kan användas. Vi vill också i beslutsunderlaget får information om vad hyreskostnaden är för den nuvarande lösningen med olika lokaler för samlingarna.

Återremissyrkande
2020-09-25

Ärende 2.2.7

Återremissyrkande angående – Inhyrning av nya magasinslokaler för kulturnämndens samlingar

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

Ärendet återremitteras till SLK med uppdrag att:

1) Redovisa förslag på att utnyttja stadens egna befintliga lokaler för kulturnämndens samlingar.
2) Utreda om man kan hyra eller köpa billigare lagerlokaler för kulturnämndens samlingar.
3) Utreda om en lagerlokal kan samutnyttjas med ett Varvs-och Industri-historiskt centrum på Norra Älvstranden enligt lagd motion i KF. (Se SD Yrkande Diarienummer 1075/20)

Yrkandet

Man bör överväga att utnyttja sina egna befintliga lokaler istället för att bygga en dyr lagerlokal i Angered. En byggkostnad på 540 mkr är inte rimligt. En årshyra på 27 mkr ligger skyhögt över marknadshyra och kan inte accepteras. (Se avyttring av kommersiella fastigheter 1079/20)

Ett annat alternativ är att samutnyttja magasinet med ett Varvs- och Industrihistoriskt centrum. Om man kan samfinansiera lokalen med riksarkivet eller regionen skulle det få stora synergieffekter.

Eftersom den planerade lokalen ligger långt ifrån centrum kommer det att innebära tusentals miljöbelastande transporter. Vidare innebär det en ökad risk för stölder och skador under transporterna.

Att förvara en del av vårt kulturarv långt ute i ett industriområde i stadens periferi innebär stora risker. Annan industriell verksamhet i närheten innebär risk för brand. Vidare så är det stor risk för stölder och skadegörelse eftersom ett industriområde ligger helt öde stora delar av dygnet.

Vi ska värna om och skydda vårt kulturarv. Förstörs samlingarna går de ej att ersätta.

Det är inte på något sätt försvarbart att förlägga magasinet på detta ställe.

Göteborgs Stad

Tjänsteutlåtande
Utfärdat 2020-07-03
Diarienummer 0856/12

Handläggare
Johan Nyström
Telefon: 031-368 02 35
E-post: johan.nystrom@stadshuset.goteborg.se

Inhyrning av nya magasinslokaler för kulturnämndens samlingar

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

Inhyrning av nya magasinslokaler för kulturnämndens samlingar vid Holmedalen 4 (Angered 78:6) godkänns.

Sammanfattning

Kulturnämnden har ett stort behov av långsiktigt ändamålsenliga magasinslokaler för sin samlingshantering. På uppdrag av kommunfullmäktige 2018-10-04 § 6 har en förstudie genomförts där Higab AB åtar sig att uppföra nya magasinslokaler vid Holmedalen 4 i Angered som kulturnämnden ges möjlighet att hyra. Lokalernas yta beräknas till cirka 19 000 kvm (BTA) och bedöms kunna står klara 2024 givet att nödvändiga politiska beslut fattas under andra halvan av 2020. Kulturnämnden valde att bifalla lokalsekretariatets yttrande vid sitt sammanträde 2020-04-20 § 91. Utifrån att inhyrningen bedöms som betydande krävs ett formellt godkännande av kommunstyrelsen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Inhyrningen av nya magasinslokaler för kulturnämndens samlingar medför, utifrån förutsättningen ett hyresavtal på 10 år med 10 års förlängning, en hyreskonsekvens för kulturnämnden på ca 26 827 tkr per år (2023 års värde). Då en produktionsbaserad hyra tillämpas kan den slutliga hyreskostnaden avgöras först när hela investeringsprojektet är avslutat. Inkluderat övriga driftkostnader för inhyrningen, som exempelvis el, säkerhet och personalkostnader beräknar kulturnämnden att inhyrningen medför driftkostnader på ca 30 000 tkr per år (2023 års värde).

Övriga verksamhetskostnader i form av leasingkostnader för inventarier samt alla tillfälliga kostnader förknippade med att genomföra en flytt av 1,2 miljoner föremål redovisas inom ramen för kulturnämndens verksamhetsnomineringar.

När flytten till nya magasinslokaler är avslutad har kulturnämnden lämnat lokaler med en beräknad årlig hyres- och driftkostnad om totalt 13 800 tkr per år (2027 års värde).

Bedömning ur ekologisk dimension

Fastighetsägaren Higab AB följer de krav som ställs i miljöcertifieringssystemet Miljöbyggnad. Syftet med att inordna projektet i en miljöklassificering handlar om att säkerställa minimerad miljöpåverkan, sörja för en god inomhusmiljö och skapa goda förutsättningar för biologisk mångfald.

Magasinslokalerna är utformade för låg energiförbrukning med till stor del täta fönsterlösa fasader vilket skapar ett litet behov av tillskottsvärme. En bergvärmeanläggning är planerad att användas eftersom ingen fjärrvärme finns utbyggd i området. Byggnaden kommer även att förses med solcellspaneler för lokalt producerad energi.

Bedömning ur social dimension

Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bilagor

1. Kulturnämndens handlingar 2020-04-20 § 91
2. Yttrande från lokalsekretariatet 2020-03-31

Ärendet

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen godkänner inhyrning av nya anpassade magasinslokaler från Higab AB för kulturnämndens långsiktiga samlingshantering.

Beskrivning av ärendet

Higab AB erbjuder kulturnämnden att hyra in anpassade lokaler om ca 19 000 kvm (BTA) för samlingshanteringen vid Holmedalen 4.

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde 2020-04-20 § 91 att godkänna inhyrningen av nya magasinslokaler i enlighet med lokalsekretariatets yttrande. Inhyrningen betraktas som av betydande art på grund av hyreskontraktets totala värde. Beslut om att godkänna inhyrningen kan därför inte hanteras inom ramen för kommunstyrelsens delegation till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret bedömer att Göteborgs Stad har ett stort behov av att finna en långsiktigt hållbar lösning för stadens samlingshantering, som idag hanteras i många olika lokaler med varierande ändamålsenlighet. Långsiktigheten i lokalbehovet innebär också att en lösning där staden bygger, äger och förvaltar lokalerna i egen regi genom Higab AB har bedömts mest fördelaktig ur ett strategiskt perspektiv. En samordning av all samlingshantering för alla stadens museer bedöms skapa många positiva synergieffekter.

Magnus Sigfússon	Eva Hessman
Direktör Stadsutveckling	Stadsdirektör

Göteborgs Stad

Utdrag ur Protokoll
Kulturnämnden
Sammanträdesdatum: 2020-04-20

Inhyrning av nya fjärrmagasin för nämndens samlingar

§ 91, 1203/19

Beslut

I kulturnämnden

1. Kulturnämnden ger lokalsekretariatet i uppdrag att genomföra inhyrningen av nya fjärrmagasin för nämndens samlingar i enlighet med upprättat tjänsteutlåtande.
2. Kulturnämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som underlag i det fortsatta beredningsarbetet.

Handling

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande 2020-04-03.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och Higab.

Dag för justering
2020-04-29

Vid protokollet

Sekreterare
Stina Borrman

Ordförande
Ann Catrine Fogelgren

Justerande
Grith Fjeldmose

Göteborgs Stad

Tjänsteutlåtande
Utfärdat 2020-04-03
Diarienummer 1203/19

Anna Javér
Telefon: 031-368 36 71
E-post: anna.javer@kultur.goteborg.se

Britta Söderqvist
Telefon: 031-368 36 85
E-post: britta.soderqvist@kultur.goteborg.se

Inhyrning av nya fjärrmagasin för nämndens samlingar

Förslag till beslut

I kulturnämnden

1. Kulturnämnden ger lokalsekretariatet i uppdrag att genomföra inhyrningen av nya fjärrmagasin för nämndens samlingar i enlighet med upprättat tjänsteutlåtande.
2. Kulturnämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som underlag i det fortsatta beredningsarbetet.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade den 2018-10-04 § 6 att ge kommunstyrelsen tillsammans med kulturnämnden i uppdrag att ta fram en förstudie med inriktningen ett renodlat fjärrmagasin för kulturnämndens samlingar med placering utanför centrum. Förstudien är färdigställd och lokalsekretariatet har genom ett yttrande tillfrågat kulturnämnden att teckna ett hyresavtal med Higab avseende inhyrning i föreslagna nya fjärrmagasin.

En långsiktig lösning för stadens samlingar har varit en angelägenhet under en längre tid. Genomförd förstudie för nya magasin har arbetats fram utifrån gedigna underlag och tagit hänsyn till så väl ekonomiska som verksamhetsmässiga konsekvenser.

Föreslagen magasinslösning samordnar alla externa magasin i en byggnad där stadens 1,2 miljoner föremål kan aktivt förvaltas. Nya magasin stärker möjligheten till samverkan kring kunskap och resurser avseende samlingsförvaltning. Nya magasin är en ändamålsenlig byggnad, som är yteffektiv och har en ren och säker bevarandemiljö. Det ger positiva effekter avseende arbetsmiljö och möjliggör ökad tillgänglighet till samlingarna. Nya magasin säkerställer också möjlighet till efterlevnad av *Museilagen*. Det är strategiskt viktigt att staden har långsiktig rådighet över hur stadens kulturarv aktivt förvaltas. Att inte hyra in medför påtagliga risker. Det är sannolikt att kulturnämnden med kort varsel bli uppsagda från nuvarande lokaler då dessa ligger i områden där exploateringstaken är hög. Det finns små möjligheter att hitta lämpliga ersättningslokaler och akuta flyttar medför stora kostnader. Ökade skadedjursutbrott, ökade arbetsmiljöutmaningar för medarbetare, samt att samplaneringen med övriga pågående utvecklingsprojekt riskeras också.

Kulturförvaltningen har i underlaget *Kulturnämndens verksamhetsnomineringar 2021* som är en del av stadens budgetberedning presenterat inhyrningens totala kostnader för att betona nämndens behov av en utökad kommunbidragsram. Årlig hyra och drift beräknas till 30 miljoner kronor (i 2023 års värde). Tillkommer gör leasingkostnader om 8,3 miljoner kronor årligen i 10 års tid för verksamhetens inventarier samt totalt 65 miljoner kronor i tillfälliga kostnader när flytt av samlingar genomförs över 7 års tid med beräknad start år 2021. Samtidigt kommer kulturnämnden när flytten är avslutad ha lämnat lokaler från 2027 med en årlig hyres- och driftskostnad om totalt 13,8 miljoner kronor (i 2027 års värde). I detta ärende ges en mer utförlig beskrivning av kostnaderna som följer av en inhyrning.

Kulturförvaltningen bedömer att det är avgörande för stadens museiverksamhet att inhyrning sker i nya magasin så som de är beskrivna i genomförd förstudie och föreslår att kulturnämnden uppdrar till lokalsekretariatet att genomföra en inhyrning av nya fjärrmagasin i enlighet med Higabs förslag.

Bedömning ur ekonomisk dimension

För kulturnämnden medför en inhyrning i nya fjärrmagasin en hyra, samt driftskostnader avseende el, säkerhet, personal med mera om 30 miljoner kronor per år (i 2023 års värde). Till detta kommer leasingkostnader om 8,3 miljoner kronor årligen i 10 års tid för verksamhetens inventarier, där investeringen i ändamålsenliga förvarningssystem är särskilt kostnadsdrivande. Därtill för att genomföra flytten av 1,2 miljoner föremål tillkommer kostnader om totalt 65 miljoner kronor över 7 års tid med beräknad start år 2021. Dessa tillfälliga kostnader avser projekteringskostnader, transporter, materialkostnader, tillfälliga personalkostnader, inventering, skadedjurssanering, uppackning av samlingarna, samt avetablering av tidigare lokaler. Kulturnämnden kommer när flytten är avslutad ha lämnat lokaler för en årlig hyres- och driftskostnad om totalt 13,8 miljoner kronor (i 2027 års värde).

Nya magasin kommer att kosta nämnden mer än nuvarande lokaler. Bedömning är dock att det är avgörande för den aktiva samlingsförvaltningen att fullgoda magasin säkerställs varför kulturförvaltningen har i underlaget *Kulturnämndens verksamhetsnomineringar 2021* som är en del av stadens budgetberedning presenterat inhyrningens kostnader avseende hyreskostnader, driftskostnader, verksamhetens leasingkostnader samt projektets tillfälliga kostnader för att betona nämndens behov av en utökad kommunbidragsram.

Kostnaderna för att besluta att inte inhyra sig i en ny magasinslösning skulle ge stora osäkerheter och bedöms kunna öka på ett okontrollerbart vis. Nuvarande magasinslösning med inhyrda lokaler på olika platser i och utanför staden medför omfattande risker. Det är endast en tidsfråga när akuta flyttar av samlingarna behöver ske, då flera av de externa lokalerna ligger i områden där exploateringstakten är hög och där hyresvärdarna är privata. Vid en uppsägning är nya tillfälliga lokaler mycket svåra att hitta och det är endast likvärdiga lokaler som kommer att erbjudas, dvs sådana som ej stödjer aktiv samlingsförvaltning. Akuta flyttar är mer kostnadsdrivande än planerade. Sannolikheten för ytterligare skadedjursproblem bedöms som stor på grund utav nuvarande lokalers beskaffenhet. Sanering går inte att utföra om inte rena och täta lokaler finns att tillgå. Andra skador på grund av dålig arbetsmiljö med bl a alltför tättpackade magasin kommer att öka. Dessa risker är svår att kostnadsberäkna. Om kulturnämnden väljer att inte

genomföra projektet kommer Higab att behöva fakturera nedlagda kostnader avseende förstudien, som mest 3 miljoner kronor.

Nya magasin är ett av tre utvecklingsprojekt som pågår inom sektor museer, kulturförvaltningen. Om- och tillbyggnad av Sjöfartsmuseet Akvariet och om- och tillbyggnad av Göteborgs konstmuseum är de övriga två. Bedömningen är att den ekonomiska dimensionen kan påverkas positivt genom god samplanering, men att eventuella förseningar i genomförande- eller beslutsfaser av magasin eller övriga projekt kommer påverka den ekonomiska dimensionen negativt. Om projektet att uppföra nya magasin försenas ökar det investeringskostnaden om ca 12 miljoner kronor årligen.

Förvaltningen har under arbetet med förstudien vidtagit åtgärder för att hålla nere kostnaderna men utan att det ska påverka de kvaliteter och funktioner som är nödvändiga för väl fungerande magasin. Den ekonomiska dimensionen beskrivs mer i detalj i tjänsteutlåtandet under rubriken ”Projektets tidplan och ekonomiska konsekvenser”.

Bedömning ur ekologisk dimension

De nya magasinen kommer att uppföras som en långsiktigt hållbar byggnad med tjocka väggar med en tät och energieffektiv konstruktion i linje med Göteborgs Stads miljömål. Byggnaden kommer därtill att vara självförsörjande på energi avseende belysning, larmsystem och ventilation genom solpaneler. Att bygga magasin på detta sätt är allt vanligare internationellt då detta även skapar en bra miljö för samlingar ur ett bevarandeperspektiv.

Byggnadens placering kommer att vara sådan att tillgängligheten via cykel och lokaltrafik från citykärnan blir god. Transporter till och från magasin bedöms inte nämnvärt öka då dessa redan nu sker till och från de externa lokaler som kulturförvaltningen hyr.

Bedömning ur social dimension

Den nationella kulturarvspolitiken lyfter fram museer som fria kunskapsinstitutioner med en central roll att spela i samhällslivet då upplevelser av konst och kultur bedöms bidra effektivt till att ge perspektiv på viktiga samhällsutmaningar (Prop. 2016/17:116). I *Museilagen* (2017:563) uttrycks museernas samhällsuppdrag vidare att ett museum utifrån sitt ämnesområde ska bidra till samhället och dess utveckling genom att främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning. Verksamheten ska vara kunskapsbaserad, allsidig, öppen och tillgänglig för alla. Aktiv samlingsförvaltning ska utövas för att nå verksamhetens mål.

Nya magasin bedöms vara en grundförutsättning för att kunna leva upp till ovan skrivningar i *Museilagen*. En aktiv förvaltning av samlingarna möjliggör inte bara bättre tillgänglighet till samlingarna idag utan även att detta säkerställs för framtida generationer.

Bilagor

1. *Förstudie nya magasin*. Dnr 1203/19.
2. *Yttrande från lokalsekretariatet avseende inhyrning nya magasinslokaler för kulturnämndens samlingar*. Dnr 1203/19.
3. *Kulturnämndens verksamhetsnomineringar 2021*. Dnr 0973/19.

4. Kommunfullmäktige 2018-10-04 § 6 *Inriktningsbeslut för förstudie om en magasinslösning för kulturnämndens samlingar*. Dnr 1203/19.
5. Kulturnämnden 2019-05-28 § 109 *Delredovisning av uppdrag – förankringsarbete avseende behov och finansiering av en om- och tillbyggnad av Göteborgs konstmuseum (kompletterande redovisning – svar på återremiss)*. Dnr 0159/19.

Expedieras till

Kommunfullmäktige, Kommunstyrelsen och Higab

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade den 2018-10-04 § 6 att ge kommunstyrelsen tillsammans med kulturnämnden i uppdrag att ta fram en förstudie med inriktningen ett renodlat fjärrmagasin för kulturnämndens samlingar med placering utanför centrum. Förstudien är färdigställd och lokalsekretariatet har genom ett yttrande tillfrågat kulturnämnden att teckna ett hyresavtal med Higab avseende inhyrning i föreslagna nya fjärrmagasin.

En inhyrning får ekonomiska konsekvenser för kulturnämnden varför kostnaderna som följer av detta presenteras av kulturförvaltningen i underlaget *Kulturnämndens verksamhetsnomineringar 2021* som är en del av stadens budgetberedning för att betona nämndens behov av en utökad kommunbidragsram.

I föreliggande tjänsteutlåtande redogörs för bakgrunden till frågan om nya fjärrmagasin för Göteborgs stads samlingar. Magasinens roll i en aktiv samlingsförvaltning och processen för framtagandet av förstudien framställs också, samt en mer utförlig beskrivning till kostnaderna som följer av en inhyrning.

Kulturförvaltningen bedömer att det är avgörande för stadens museiverksamhet att inhyrning sker i nya magasin så som de är beskrivna i genomförd förstudie och föreslår att kulturnämnden uppdrar till lokalsekretariatet att genomföra en inhyrning av nya fjärrmagasin i enlighet med Higabs förslag.

Bakgrund

Göteborgs Stads samlingar har under en mycket lång tid varit i behov av nya magasin och frågan har på olika sätt belyst under en period av närmare 30 år genom olika underlag och utredningar avseende nuvarande lokalers bristfällighet (*Magasinsutredning för Göteborgs museer*, 1987, *Magasin/Föremålsarkiv*, 1995, *Magasinsutredning*, 2002, *Tidig förstudie av ett varvs- och industrihistoriskt centrum*, 2012 m.fl.). Samtidigt har utmaningarna med de lokaler som inhyrs av kulturnämnden för att förvara samlingarna växt och flera kostsamma akuta insatser har behövts genomföras under årens lopp.

Kommunfullmäktige beslutade i samband med Budget 2017 att ge lokalsekretariatet i uppdrag att skriva en avsiktsförklaring med Riksarkivet avseende utveckling av gemensamma magasin, samt att Higab därefter skulle arbeta fram en förstudie som utredde två möjliga alternativ: ett för besökare visningsbart magasin och en traditionell magasinslösning.

Under samma år 2017 beslutade riksdagen om ny nationell kulturarvspolitik och införandet av en lag som skulle reglera det allmänna museiväsendet (Prop. 2016/17:116). *Museilagen* (2017:563) består av 12 paragrafer och innehåller bestämmelser avseende det allmänna museiväsendet: ändamål, ansvarsfördelning, publik verksamhet, kunskapsuppbyggnad, förvaltning av samlingar, samt samverkan och spridning i landet. Lagen syftar till att ge en mer långsiktig principiell styrning av det allmänna museiväsendet, stärka museiprofessionens bestämmanderätt samt att lyfta fram museernas ansvar att vidga och fördjupa det demokratiska samtalet.

I samband med lagens införande redogjorde kulturförvaltningen i ett tjänsteutlåtande en genomlysning för kulturnämnden avseende efterlevnad av lagen i början av 2018, som fastslog ett antal områden där efterlevnaden bedömdes som svag (KN 2018-02-08 § 12). Det område som pekades ut som mest problematiskt var den aktiva samlingsförvaltningen

och då framförallt på grund av lokalernas belägenheter. Få av lokalerna når magasinsstandard enligt Riksantikvarieämbetets rekommendationer och är ej ändamålsenliga. Ytan är för liten vilket ger stora skaderisker på grund av för tät packning och lagring av verk och föremål. Lokalerna har dåliga arbetsmiljöförhållanden avseende klimat, säkerhet, tillgänglighet med mera och har därför starkt negativ påverkan på personalens välmående. Lokalerna är också otäta, vilket medför omfattande problem med skadedjur. Klimatet är instabilt i de flesta utrymmen vilket är skadligt för samlingarna. Konditionen är sådan att mycket arbetstid får läggas på akuta reaktiva åtgärder snarare än ett systematiskt aktivt samlingsförvaltningsarbete. Inga av de externa lokalerna ägs av Göteborgs stad och relationer behöver upprätthållas med fem olika hyresvärdar. Samtidigt befinner sig majoriteten av samlingarna i just dessa externa magasin. Majoriteten av de externa magasinen är därtill i områden där expansionstakten är hög vilket bedöms medföra betydande risker för uppsägning.

Flera av dessa negativa riskfaktorer sammanföll under 2017 när delar av kulturnämndens samlingar drabbades av ett omfattande malangrepp samtidigt som en av lokalerna där delar av nämndens föremål förvarades sades upp av den dåvarande hyresvärden. Kulturnämnden fick akut ge lokalsekretariatet i uppdrag att säkerställa tillfälliga lokaler för flytt av en del av samlingarna, vilket genomfördes sommaren 2018.

Stadsledningskontoret skrev ett tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen för att få till ett förnyat inriktningsbeslut avseende en förstudie för en ny magasinslösning (KS 2018-03-07 § 187). I tjänsteutlåtandet lyftes att ett visningsbart magasin behövde ha en publik placering och lokalsekretariatet konstaterade att kostnaderna för att bygga i publikt läge var så omfattande att ytterligare ett politiskt beslut bedömdes som nödvändigt innan en förstudie skulle kunna påbörjas. Samtidigt meddelade Riksarkivet att det hade för avsikt att gå vidare med en egen lösning för sina magasinsbehov. Uppdraget från budget till kommunfullmäktig till kommunstyrelsen att teckna ett samverkansavtal med Riksarkivet fick då avbrytas.

Kommunfullmäktige fattade utifrån en reviderad version av tjänsteutlåtandet ett inriktningsbeslut att en renodlad magasinslösning utanför stadskärnan förordades och att kommunstyrelsen fick i uppdrag att genomföra en förstudie tillsammans med kulturnämnden (KF 2018-10-04 § 6). Uppdraget förstärktes i budget 2019 då kulturnämnden fick i uppdrag att se över hur stadens samlingar kan göras mer tillgängliga för allmänheten, samt i budget 2020 då kulturnämnden fick i uppdrag att fortsätta arbetet med nya magasin för Göteborgs stad.

Magasinens roll i aktiv samlingsförvaltning

Museer och deras huvudmän har ansvar och skyldighet att ombesörja att samlingarna är och förblir relevanta för det nutida och framtida samhället men också att följa rådande svensk lagstiftning. Utöver de regelverk och föreskrifter som övergripande rör offentlig verksamhet är museer även förpliktigade att följa internationella konventioner, bla från UNESCO och deklarationer som Sverige har undertecknat på området.

Med aktiv samlingsförvaltning avses ett arbete där museerna både tillgängliggör, bevarar, dokumenterar, samlar och har rutiner för gallring av objekt för att kontinuerligt vidareutveckla samlingarna. Enligt *Museilagen* (2017:563) 9§ ska museer "aktivt förvalta sina samlingar för att nå verksamhetens mål". En välfungerande infrastruktur avseende

magasinen är en grundförutsättning. Stadsrevisionen bedömde i sin granskning av kulturnämndens verksamhet 2018 det som väsentligt att den pågående förstudien om nya magasin leder till en ändamålsenlig lösning för att nämnden ska kunna bedriva sin verksamhet i enlighet med *Museilagen* (KN 2019-03-25 § 16).

Göteborgs stads samlingar omfattar 1,2 miljoner föremål som spänner från arkeologiskt material som är spår från förhistoriska boplatser till enskilda mästerverk av Picasso till samtida 3-D producerade plastföremål signerade några av samtidens främsta formgivare. Stora delar av samlingarna blev museisamlingar under 1800-talets andra hälft och 1900-talets första hälft. Insamling görs löpande men numera tydligt styrd av förvärvspolicys. Samlingarnas omfattning gör Göteborg Stad till den enskilt största kommunala museihuvudmannen i Sverige.

Att ansvara för museisamlingar kräver ett historiskt perspektiv och kunskap om hur materialet kan långsiktigt bevaras och utvecklas. Väl fungerande magasin skapar förutsättningar dels för att bevara på ett ändamålsenligt sätt, dels för att tillgängliggöra mer av samlingarna nu och för framtida generationer. Om mindre tid läggs på akuta uttryckningar avseende skadedjursangrepp, klimatlarm och skador utifrån felaktig förvaring kan mer tid läggas på att registrera, digitalisera, tillgängliggöra samt bygga kunskap om samlingarna.

Att möjliggöra för nya magasinslösningar är en utmaning som Göteborgs stad delar med många andra huvudmän nationellt och internationellt. Det har skett en stor utveckling inom området och det finns goda exempel internationellt på hur logistik, säkerhet, effektiv förvaring och god arbetsmiljö kan åstadkommas.

Förstudiearbetet

Higab har lett arbetet med förstudien och kulturförvaltningen har ansvarat för att inkomma med behovsbeskrivningar utifrån verksamheten och säkerställa de bärande principerna för nya magasin utifrån hur aktiv samlingsförvaltning ska bedrivas. För förstudien i sin helhet, se bilaga 1.

Kulturförvaltningen har utifrån sakkompetens lyft fram att nya magasin ska vara utformade utifrån principen att personalytor, samlingarnas väg samt magasin ska vara separerade för att säkerställa en ren och säker bevarandemiljö för samlingarna samt skapa effektiva förutsättningar för aktiv samlingsförvaltning.

Lokalsekretariatet i dialog med fastighetskontoret har tagit fram förslaget för placering av nya magasin utifrån principerna tillgänglig kommunal mark med byggrätt som är tillräckligt stor för nya magasin, på pendlingsavstånd från museerna samt inte är ekonomiskt gynnsamma för staden framöver genom exploateringsintäkter. Förutsättningarna att hitta en planlagd fastighet med färdig byggrätt är starkt begränsad. Vald plats matchar önskemålen och en annan plats utan detaljplan skulle ge projektet en fördröjning på 2–3 år.

Higab har inom ramen för förstudien bl a haft särskilt fokus på att säkerställa markens beskaffenheter och de geotekniska undersökningarna har varit omfattande för att spara tid och ekonomi i nästa skede.

En avgörande fråga för kulturförvaltningen har varit att skapa ett tillförlitligt underlag avseende den 1,2 miljoner stora samlingarnas totala volym. Under åren har uträkningar

gjorts på alla museerna men metoderna och dokumentationen av detta arbete har varierat. Kulturförvaltningen anlitade därför under våren 2019 internationell expertis för att säkerställa ett enhetligt och gemensamt underlag. Resultatet är en databas som också möjliggör att planera och säkerställa den mest yteffektiva förvaringen av samlingarna. Detta arbete har möjliggjort att den totala ytan som samlingarna kräver har kunnat sänkas från ursprungliga 20 000 kvadratmeter till 14 000 kvadratmeter utan att påverka kvaliteter och funktioner som är nödvändiga för magasinet. I denna uträkning har även en viss höjd tagits för tillväxt till samlingarna utifrån en internationell standard och utifrån hur det historiskt har sett ut. Arbetet har resulterat i att det som i ett tidigt skede lutade åt att vara ett behov på en byggnad om totalt 23 000 kvadrat nu är ett behov om 19 000 kvadrat.

I nya magasin är kulturnämnden ansvarig för att investera i nödvändiga inventarier och för att ombesörja flytten av samlingarna. För att ge ett så bra beslutsunderlag som möjligt har kulturförvaltningen fokuserat på att ta fram detaljerade underlag för kostnaderna för leasing och tillfälliga projektkostnader samt också noga undersökt hur projektet nya magasin kan samplaneras med övriga utvecklingsprojekt som pågår: om- och tillbyggnad av Sjöfartsmuseet Akvariet och om- och tillbyggnad av Göteborgs konstmuseum.

Projektets tidplan och ekonomiska konsekvenser

Tidplan

Projektet nya magasin är indelat i fyra faser: förstudiefasen, uppförandefasen, flyttfasen och avetabeleringsfas. Förstudien är klar. För att kunna påbörja ett uppförande av nya magasin krävs ett beslut om inhyrning och därifrån beräknar Higab att uppförandet tar tre år. I ett bästascenario kan nya inredda magasin stå färdiga för inflytt våren 2024.

Att flytta 1,2 miljoner föremål är ett omfattande arbetet som kräver noga förberedelser. För att kunna vara redo att flytta 2024 har arbetet därför redan påbörjats. Det interna arbetet kommer att ta sju år.

MOMENT I FLYTTPROCESS	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Inventering								
Registrering								
Packning								
Skadedjurssanering								
Transport								
Uppackning								
Avetablering								

När tidplanen har arbetats fram har hänsyn tagits till att processen inte får påverka i för stor utsträckning den publika verksamheten, som behöver vara öppen för att säkra intäktskravet som museerna har. Tidplanen är också framarbetad utifrån när kontrakt för de externa lokaler kulturnämnden idag hyr för magasin löper ut. Målsättningen är att kulturnämnden ska kunna undgå dubbla hyror i så stor utsträckning som möjligt. Därför flyttas Göteborgs stadsmuseum och Sjöfartsmuseet Akvariets samlingar först, därefter Göteborgs konstmuseum och sist Röhsska museets samlingar. Avslutningsvis är tidplanen också framtagen för att löpa väl med övriga utvecklingsprojekt som pågår.

Göteborgs konstmuseums samling behöver evakueras innan nya magasin är klara (se den blå markering i tidplanen ovan). Detta för att en omfattande sprängning vid Götaplatsen ska genomföras i samband med att Akademiska hus bygger en ny konstnärlig fakultet. Det arbetet utgör en betydande risk för samlingarna och verksamheten. Planering och tillfälliga kostnader för flytt och tillfällig förvaring av dessa samlingar beskrevs i tjänstutlåtande som gick till kulturnämnden 2019, se bilaga 5.

Tillfälliga kostnader under genomförandet

Flytten av samlingarna är behäftade med tillfälliga kostnader, totalt 65 miljoner kronor utspritt över sju års tid med beräknad start år 2021.

TILLFÄLLIGA KOSTNADER NYA MAGASIN	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Totalt
Transporter till nya magasin		500	1 000	4 000	5 000	4 000	2 500	17 000
Tillfälliga personalkostnader	1 000	5 000	5 400	5 600	6 800	2 100		25 900
Materialkostnader i samband med flytt	1 000	2 000	2 000	2 000	500	500		8 000
Skadedjurssanering vid flytt			500	500	500			1 500
Projekteringskostnad för verksamheten	200	1 000						1 200
Avetablering av avvecklade magasin				450	450			900
Oförutsett ca 20%	100	1 700	1 800	2 500	2 600	1 300	500	10 500
TOTALT tkr	**2 300**	**10 200**	**10 700**	**15 050**	**15 850**	**7 900**	**3 000**	**65 000**

Transporter avser kostnader för flytt av samlingar från avvecklade magasin till nya magasin.

Tillfälliga personalkostnader avser kostnader för tidsbegränsad extra personal. Sektor museers tillsvidareanställda personal står för merparten av arbetet under hela flyttprocessen men eftersom det är så omfattande och i många fall kommer att kräva specialkompetens, te x för konsttransporter, så behöver personalen förstärkas tillfälligt under perioder. Kostnaden baseras på att inga museer ska stänga under flyttperioden utan kunna behålla den intäktsbringande publika verksamheten på museerna öppen.

Materialkostnader avser kostnader för packmaterial för flytt tex pallar, silkespapper, kartonger, specialkonstruktioner för att säkra stora objekt och hållbara transportlådor. Materialet kommer i så stor utsträckning som möjligt återanvändas under flytt och för framtida förvaring i nya magasin.

Skadedjurssanering avser hyreskostnader för fryscontainrar i tre års tid där samlingar kommer att frysas innan inflytt för att undvika att skadedjur följer med in i nya magasin.

Projekteringskostnad för verksamheten avser omkostnader för projektering av verksamhetens investeringar.

Avetablering avser kostnader för nedmontering av inredning, städning av avvecklade lokaler och försäljning eller avyttring av inredning som inte kunnat flyttas med till nya magasin av olika anledningar.

Hyres- och driftskostnader efter genomförandet

När nya magasin tas över av kulturnämnden den årlig hyres- och driftskostnad vara 30 miljoner kronor (i 2023 års värde). Leasingkostnader tillkommer om 8,3 miljoner kronor årligen i 10 års tid.

HYRA & DRIFT NYA MAGASIN	Årlig kostnad (tkr)
Hyra	26 800
Infrastruktur: El, värme, vatten och avlopp, städ och renhållning, sophämtning och återvinning samt IT nya magasin	1 200
Skadedjur och säkerhet samt service och underhåll	500
Personalkostnader	1 500
TOTALT tkr	**30 000**

För att kunna drifta nya magasin krävs en mindre personalförstärkning av en magasinsansvarig som kan sköta den övergripande logistiken, service och teknik för verksamhetens räkning samt en konservator för att säkerställa konsthanteringsprocesser.

Kulturnämnden kommer att ha avslutat alla tidigare avtal för inhyrningar i avvecklade magasin när inflytten är klar vilket totalt omfattar kostnader om 13,8 miljoner kronor (i 2027 års värde).

LEASINGKOSTNADER	Total investering
Inredning magasin	54 000
Aktiv samlingsförvaltning	10 000
Inredning kontor, arbetsplatser mm.	2 000
Säkerhet och brand	4 000
Oförutsett ca 20%	13 000
TOTALT tkr	**83 000**

Inredning magasin är den mest omfattande investeringen. Beräkningen baseras på referensexempel och underlag från internationella tillverkare av förvaringssystem för museisamlingar i magasin och arkiv.

Aktiv samlingsförvaltning avser materialspecifik utrustning för konservatorer, intendenter, arkeologer, arkivarier, fotografer, tekniker med flera för att hantera samlingarna.

Inredning kontor, arbetsplatser mm avser kostnader för en god arbetsmiljö för medarbetarna i kontorslandskap och andra gemensamma kontorsutrymmen.

Säkerhet och brand avser brandskydd och säkerhet för att säkerställa medarbetarnas arbetsmiljö och samlingarnas bevarande.

Förvaltningens bedömning och förslag

Kulturförvaltningens bedömning är att inom ramen för arbetet med förstudien nya magasin har en rad åtgärder gjorts för att hålla nere kostnader utan att utarma de kvaliteter och funktioner som är nödvändiga för magasin.

- Förslaget möjliggör för staden att genom att uppföra en byggnad i Higabs regi ha långsiktig rådighet över hur stadens kulturarv aktivt förvaltas.

- Förslaget samordnar alla stadens externa magasin vilket stärker möjligheten till samverkan kring kunskap och resurser.
- Förslaget är att bygga på en prisvärd tomt utanför stadskärnan och där också eventuella överbliven markmassa tas hand om inom fastigheten.
- Förslaget är att bygga ett passivt hus med solceller som försörjer husets behov av el för att sänka driftskostnaderna.
- Förslaget innehåller ett exakt framräknat förslag på effektivt användande av ytorna utifrån samlingarnas volymer och objektkategorier vilket har resulterat i att magasinsdelen av byggnaden har kunnat gå från 20 000 kvadrat till 14 000 kvadrat.
- Tidplanen för projektet är framarbetad utifrån när kontrakt löper ut för de externa lokaler kulturnämnden idag hyr för magasin. Målsättningen är att kulturnämnden ska kunna undgå dubbla hyror i så stor utsträckning som möjligt.
- Nya magasin är en viktig del i museiverksamheten och kommer medföra positiva effekter avseende arbetsmiljö och tillgänglighet till samlingarna.
- Förslaget är framarbetat i relation till och med hänsyn till övriga utvecklingsprojekt med målsättningen att dessa ska kunna genomföras effektivt.

Det finns även ett antal stora risker behäftade med att inte uppföra nya magasin. Effekten för dessa är inte alltid överskådlig:

- Staden blir uppsagd från de externa magasinen i områden där exploateringstakten är hög vilket föranleder fler akuta flyttar.
- Tillgången på lämpliga tillfälliga lokaler är mycket låg och vid uppsägning så erbjuds endast likvärdiga lokaler vilket inte är lokaler som uppfyller magasinskrav.
- Skadedjursutbrotten är svårkontrollerade i befintliga lokaler och de skador som uppstår på samlingarna är i många fall inte reparabla.
- Arbetsmiljön blir ohållbara då akutinsatser blir fler, vilket också minskar möjligheten till att arbeta förebyggande med målsättningen att tillgängliggöra samlingarna.
- Förutsättningarna att hitta en annan planlagd fastighet med färdig byggrätt är starkt begränsad. En plats utan detaljplan ger en fördröjning på 2–3 år.
- Nya magasin är ett av flera utvecklingsprojekt som pågår inom Kulturförvaltningen och förseningar i genomförande- eller beslutsfaser av magasin eller övriga projekt kommer påverka den ekonomiska dimensionen starkt negativt.
- Om projektet försenas ökar investeringskostnaden om ca 12 miljoner kronor årligen.
- Kulturnämnden behöver betala en förgäveskostnad till Higab om 3 miljoner kronor om förstudien inte realiseras.

En inhyrning får ekonomiska konsekvenser för kulturnämnden varför kostnaderna som följer av detta presenteras av kulturförvaltningen i underlaget *Kulturnämndens verksamhetsnomineringar 2021* som är en del av stadens budgetberedning för att betona nämndens behov av en utökad kommunbidragsram, se bilaga 3. Årlig hyra och drift beräknas till 30 miljoner kronor (i 2023 års värde). Tillkommer gör leasingkostnader om 8,3 miljoner kronor årligen i 10 års tid för verksamhetens inventarier samt totalt 65 miljoner kronor i tillfälliga kostnader under 7 år när flytt av samlingarna genomförs. Samtidigt kommer kulturnämnden när flytten är avslutad ha lämnat lokaler från 2027 med en årlig hyres- och driftskostnad om totalt 13,8 miljoner kronor (i 2027 års värde).

Kulturförvaltningens sammanfattande bedömning är att det är avgörande för stadens museiverksamhet att inhyrning sker i nya magasin så som de är beskrivna i genomförd

förstudie och föreslår att kulturnämnden uppdrar till lokalsekretariatet att genomföra en inhyrning av nya fjärrmagasin i enlighet med Higabs förslag.

GÖTEBORGS STADS KULTURFÖRVALTNING

Anna Rosengren	Britta Söderqvist
Förvaltningsdirektör	Sektorschef

Datum 2020-03-30
Diarienummer 0856/12

Yttrande

Yttrande från lokalsekretariatet avseende inhyrning nya magasinslokaler för kulturnämndens samlingar

Enligt uppdrag från kommunfullmäktige har lokalsekretariatet genomfört en förstudie avseende inhyrning av nya magasinslokaler för kulturnämndens samlingar. I samarbete med fastighetskontoret har en för ändamålet lämplig fastighet identifierats vid Äspereds industriområde. Fastigheten är sedan tidigare planlagd för industriändamål och har en byggrätt tillräcklig för att hantera kulturnämndens behov vilket avsevärt reducerar tiden för hur snart nya magasinslokaler kan finnas tillgängliga. Higab AB har som byggherre parallellt genomfört en förstudie av själva byggnationen i syfte att klargöra de ekonomiska konsekvenserna för inhyrningen vilket bifogas yttrandet.

Resultatet av förstudien innebär att lokalsekretariatet gör bedömningen att följande alternativ är bäst lämpat utifrån tids-, kostnads- och samordningsskäl.

Hyresobjektet

Hyresvärden, Higab AB erbjuder sig en uppföra en ny byggnad anpassad för verksamhetens behov inom fastigheten Angered 78:6 med adress Holmedalen 4. Som underlag för byggnadens utformning hänvisas till Higabs förstudie.

Den aktuella lokalen omfattar ca 19 000 kvm lokalyta (BTA) och består av tre huvudsakliga delar; personalytor, samlingarnas väg (lokaler för säker föremålshantering), samt olika speciellt utformade magasinsytor. Med den föreslagna inhyrningen ges kulturnämnden förutsättningar att samordna all föremålshantering på en plats, samtidigt som alla externt inhyrda magasinsytor kan avvecklas helt.

Hyra

Hyresavtal föreslås tecknas för 10 år, med 10 års förlängning. För den aktuella inhyrningen tillämpas en produktionsbaserad hyra vilket innebär

Stadsledningskontoret
Köpmansgatan 20
404 82 Göteborg
stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se
www.goteborg.se
Telefon 031-365 00 00
Telefax 031-368 01 82

den slutliga hyreskostnaden avgörs av investeringens storlek. En preliminär bedömning visar att hyreskostnaden för kulturnämnden kommer att uppgå till ca 26 827 tkr per år (2023 års värde). Utöver detta tillkommer kostnader för verksamhetens investeringar, exempelvis avseende förvaringssystem, samt andra projektrelaterade engångskostnader, exempelvis för att flytta över alla föremål till magasinen.

Fakturering

Om kulturnämnden väljer att inte genomföra projektet kommer Higab AB att behöva fakturera nedlagda kostnader avseende förstudien.

Kulturnämndens beslut distribueras till:

Lokalsekretariatet

Beslutanderätt enligt: KF handling 2017 nr. 39

Lokalsekretariatet

Johan Nyström
Planeringsledare
E-post: johan.nystrom@stadshuset.goteborg.se
Telefon 031-368 02 35

Jörgen Samuelsson
Avdelningschef för lokalsekretariatet
E-post: jorgen.samuelsson@stadshuset.goteborg.se
Telefon: 031-368 00 34